

Hestenes farver og aftegn

Heste findes med alle former for aftegn og i massevis af farver og nuancer. Det er med til at vi kan kende forskel på dem. Farver og aftegn skrives også ind i hestens papirer. Hver eneste lille plet kommer med.

Nogle hesteracer kan kun være i én farve andre i alle tænkelige nuancer. Nogle heste må ikke have aftegn andre er kendt for særlige mærker på kroppen.

Læs her om hestens farver, aftegn, hovfarver og øjenfarver og lær mere om dem.

Farver

Heste findes i utallige farver og nuancer, og ingen heste er nogensinde fuldstændig ens. De kan være alt fra en skinnende kulsort farve til en smuk kridhvid albino.

Her kan du læse om de mest kendte pelsfarver i hesteverdenen.

Ord med en stjerne (*) kan du finde i ordlisten!

Albino

I modsætning til andre dyrearter har albinoheste farvede øjne, og der kan forekomme farvede pletter i hårlaget. Der findes derfor ingen "ægte" albinoer blandt heste, da rigtige albinoer helt mangler evnen til at danne pigment.

Hestenes farver og aftegn

Den hvide farve skyldes et dominant arveanlæg for hvidt. Det er dødeligt i dobbelt dosis, og den hvide farve kan derfor ikke nedarves rent. Avl med albinoheste resultere oftest i, at ca. 2/3 af afkommet bliver hvidt, mens 1/3 bliver farvet. De fostre, som har arveanlægget for hvidt i dobbeltdosis, dør på et tidligt tidspunkt i fosterstadiet.

I 1908 blev hingsten Old King født. Han var en Morgan/Araber og ejet af professor William P. Newell; og denne hingst blev stamfaderen til den amerikanske albinoavl. Old King var hvid, havde lyserød hud og brune øjne, havde så stærke farvegener, at mellem 75 – 80 % af hans afkom var albino-farvede.

Appaloosa

Appaloosaen er ikke en farve, men en race som er kendt for sit usædvanlige plettede skind. Den stammer fra det vestlige USA.

Indianerne var blandt de første til at avle racen, og brugte dem til transportdyr.

Racen var på et tidspunkt ved at dø ud, men i 1938 hvor der blev lavet et register over hesteracer, begyndte man igen at avle dyrene, og Appaloosaer er i dag en af de mest populære i USA.

Racen har kort ryg, og ikke meget man og hale. Den bruges mest til ridning, parader og som cirkushest på grund af det skægge design.

Racen for 5 forskellige pletmønstre:

- Leopard – Hvidt skind med mørke pletter
- Snefnug – Mørk skind med hvide pletter
- Marmor – Er mørk ved fødslen, men bliver lysere med alderen, og ender med at blive helt hvid bortset fra et par mørke pletter
- Dækken – Mørk forpart og hvid bagpart med eller uden pletter
- Frost – Mørkt skind med lyse pletter på lænd og hofte

Blakket

Blakkede heste har en tydelig ål(urstrib*) ned langs ryggen og ofte 2-farvet man.

De findes i alle grundfarver: Sortblak, rød-blak og brun-blak, og af og til kan der forekomme creme-blak og skimmel-blak imellem samt broget og sølv-tonet. Blakkede heste kan have alle slags aftegn.

Mange kender den blakkede hest som den kønne dun/beige hest med sort man og hale. Den farve bliver til tider også kaldt hjortefarvet.

Farven blakket, kaldes af nogle folk for vildhestefarvet, da mange vildheste som fx Przewalskihesten er blakkede.

Hestenes farver og aftegn

Den mest kendte blakkede hest, er dog de populære fjordheste(også kendt som nordbagger)som er brunblak, og i særlige tilfælde sortblak og rødblak.

Blak-genet er arveligt, og derfor er der mindst en af forældrene til en blakket hest, som også er blakket.

I dobbelt dosis får man en homozygot*

Broget

En broget hest er en hvid hest med pletter eller en hest i en mørkere farve med hvide pletter. Farven kan være en hvilken som helst anden end hvid. Der er aldrig to brogede heste, der er ens, og det er nok, hvad der gør dem så populære. Sommetider kan man endda se trefarvede brogede heste!

Deres man og hale kan være sort eller hvid, eller fx der hvor hesten er hvid på halsen, er manen hvid, og der hvor den fx brune plet rammer manen kan manen være brun. Det er forskelligt fra hest til hest.

Mange rene hesteracer som fx Araberen og Engelsk fuldblod kan ikke være brogede.

Brogede heste deles op i tre hovedgrupper:

1. Overo – når hesten har en af de tre grundfarver(brun, sort, rød)med hvide pletter. En kombination af 2 Overoheste vil være letalt* for afkommet. Det vil dø som foster eller kort efter fødslen. Ses ofte på minimalbrogede* heste.
2. Tobiano – hesten er hvid med farvede pletter. Den mest kendte af de tre hovedgrupper. Tobianoheste har ofte aftegn i hovedet.
3. Splash white – den sjældneste af de tre grupper. Hesten har et timeglasformet blis, samt sokker på bagbenene, og kan som den eneste af grupperne bæres skjult. I dobbelt dosis bliver hesten broget på kroppen – med hjelm og blå øjne.

Brun

Brune heste har brun pels med sort man og hale, samt sorte ben. De har også ofte sort hud. Brune heste kan være alt fra en lys nøddebrun farve til en flot, mørk chokoladefarve. Er pelsen en blanding af sorte og brune hår, er hesten sortbrun.

Brun er den mest almindelige pelsfarve blandt heste. Brun kan også forekomme på alle typer brogede heste. Brune heste kan også have alle former for aftegn.

Der kan også være påvirkning fra både skimmel, blak, creme, stikkelhår samt farveveksler. De kan desuden også være sølvtonede og brunskimlede. Næsten alle hesteracer kan være brune.

Hestenes farver og aftegn

Cream / creme

Cream er det gen, der blegger farven på følgende: Gyldensort, palomino og dunfarvet.

Creamgenet er dominant* dog kan en gyldensort cremet hest godt minde om en sortbrun.

De mest kendte af de creamfarvede heste er nok palominoerne. De har endda deres eget avlsforbund! Palominocremede heste veksler fra bronze-palominoer* til næsten helt hvide heste.

I dobbelt dosis laves en homozygot* creme. Den kaldes en BEC, som er forkortelsen for Blue Eyed Cream – nemlig en hvid hest med blå øjne. Der er to af disse slags homozygot creme.

Cremello – dobbelt creme med rød som grundfarve. Disse er helt hvide med blå øjne.

Perlino – dobbelt creme med brun som grundfarve. De er hvide, men med tendens til flødefarvet man og hale.

Denne slags heste vil altid give et creamgen videre til sit afkom. Føllene vil derfor altid være enten gyldensorte, palomino eller dunfarvede. Det gør dem til eftertragtede heste for folk, der avler efter anderledes farver.

Dun

Hvis en hest har farven dun består hårlaget af en blanding af sorte og gule hår. Den har sort man og hale og ofte sorte ben med en ål / urstribes* ned langs ryggen. Der kan eventuelt opstå "skimmelringe" rundt på kroppen. Har en dunfarvet hest ikke en ål, kaldes den for en buckskin. En buckskin bærer creme-genet i sig. Ofte kan det være svært at skelne en dunhest fra andre, da ikke-dunfarvede heste sagtens kan have en ål.

Der er tre typer dunfarvede heste:

1. Dun – den almindelige dunfarve
2. Red dun – dun farvet med noget rødt blandet ind i hårlaget
3. Grullo – en dunfarvet hest med meget sort blandet ind i pelsen

En fjordhest/nordbagge er ofte homozygot* dun.

Genet dun er et dominant* gen, og kan derfor ikke bæres skjult.

Fuks (rød)

Røde heste er heste med rød grundfarve* og rød man og hale (medmindre de har flaxen*).

Rød er en af de mest grundlæggende hestefarver, og er meget nemt at avle.

Hestenes farver og aftegn

Der findes mange forskellige farver og nuancer af røde heste. De kan variere fra en lys orangerød til en dyb mørkerød. Der findes mange røde heste der har flaxen*

Røde heste kan have alle form far aftegninger, og kan være rødskimlede og sølvtonede. Der findes også rødbrøgede heste. Ud over det kan man desuden også se røde heste med: Cream, champagne*, blak og stikkelhår*.

Næsten alle racer kan være fukse.

Gyldensort

Gyldensort er en af de sjældnere farver. Det er et blegegen på sort. Disse ligner ofte sortbrune heste.

I nogle tilfælde kan man udelukkende se på hesten, at den er gyldensort på dens lyse øjne. Ikke glasøjne (lyseblå øjne) men i stedet honninggyldne, mellemburune eller lysebrune øjne.

Palomino

Palominoer er en af de smukkeste af alle hestefarver. Den har en smuk, gylden farve og en smuk flødefarvet man og hale. Pelsen kan være alt fra en cremet gylden farvetil en dyb, mørk rødgylden farve.

Hos rigtige palominoer, der skal registreres i avlsforbundet, er reglerne således: Aftegn på hoved og ben er tilladt, urstriben / ål er ikke tilladt, og det er pletter i hårlaget heller ikke.

Palominoen er ikke en race som nogen tror, men en farve der kan vises hos både heste og ponyer. Farven har fået sit navn efter den første palominohest ved navn palomino.

Hestefarven palomino kaldes også for Isabellafarvet da en prinsesse ved navn Isabella, engang havde en hel stald fyldt med de skønneste palominoheste.

Skimmel

Mange kender den smukke gråskimmel. Den kønne grå hest med lyse og mørke "ringe/cirkler" eller såkaldte blomster i pelsen. Der findes dog ikke kun gråskimlen. Ud over gråskimlen kan der være: Brunskimmel, rødskimmel og blåskimmel samt den særlige flueskimmel, som er anderledes end de andre.

Skimlede heste fødes mørke, og først senere dukker de lyse hår frem. Et godt eksempel er den skimlede Lippizaner, der især er kendt fra Den Spanske Rideskole.

Blomsterne kan ses på dele af kroppen som fx bagparten eller bugen eller over det hele. Der ses især ofte hvide heste med en grå "skimmelbagpart".

- Gråskimmel – grå med lyse og mørke blomster i pelsen

Hestenes farver og aftegn

- Brunskimmel – brun med mørke og lyse blommer i pelsen
- Rødsommel – rød med mørke og lyse blommer i pelsen
- Blåskimmel – mørkegrå med mørke og lyse blommer med sort eller grå man og hale
- Fluesommel – hvid med tusind af små brune prikker over hele kroppen

Sort

Der findes meget få helt sorte heste. En sort hest har kulsort hud og kulsort pels, samt sort man og hale. Har hesten brune hår i pelsen, eller viser selv den mindste blegning, hører den til under farven sortbrun.

Den sorte hest er især kendt fra den smukke, majestætiske frieser der er renavlet sort. Du kender sikkert også farven sort fra de to berømte sorte heste; Black Beauty og Den Sorte Hingst.

Sorte heste kan være alle former for brogede, og kan have alle former for aftegninger på kroppen. Der kan også være påvirkninger fra både: Skimmel, blak, cream, stikkelshår* og farveveksler*.

I sjældne tilfælde kan man også se kulsorte heste med kridhvid man og hale. Det er utroligt sjældent, men er man så heldig at få det at se, er det et fantastisk smukt syn.

På rigtige sorte heste får pelsen et blå/lilla skær over sig, når den er særligt velplejet.

Sortbrun

En sortbruns hests hårlag er en blanding af sorte og brune hår. Mange heste som ser sorte ud ved første øjekast, er faktisk sortbrune. Ofte er mulen brun og pelsen meget mørkebrun med et brunt eller sort skær over sig.

Man og hale samt benene er sorte. Sortbrune heste kan have alle former for aftegn. Huden er sort. Et særligt kendetegn hvorpå man kan skelne en sortbrun hest fra en rigtig sort, er at manen og halen, bleges mere med alderen på sortbrune heste.

De fleste hesteracer kan være sortbrune.

Sølvtonet

Farven sølvtonet er en meget interessant og usædvanlig farve. Den er anderledes end de andre farver, og fanger øjet med den kønne blanding af mørk og lyst.

En sølvtonet hest har enten brun eller sort som grundfarve*, og kan udelukkende bæres skjult på rød grundfarve*

De har hvide eller gråhvide langhår*, og som føl har de stribede hove. Kan ikke bæres skjult på brune eller sorte heste.

Hestenes farver og aftegn

Sølvtonet er særligt eftertragtet hos Shetlændere og hos Islandske heste, men kan også ses på andre hesteracer som fx hos Quarter Horses.

Øjenfarver

Hesten har ikke mange øjenfarver, men her kan du læse om de få.

Glasøje

Glasøjne kaldes af og til også for porcelænsøjne. Øjet er lyseblåt i stedet for mørkebrunt. Ser ofte forbundet med heste med hjelme fordi at den manglende pigment* i hjelmen ofte tager farven af det øje den breder sig ud over.

Glasøjne har ingen betydning for hestens syn. Nogle heste har to glasøjne; andre kun et.

Mørkebrunt øje

Langt de fleste heste har brune øjne. De er for det meste dybe og mørke.

Sklera

Sklera er ikke en rigtig øjenfarve, men er når øjets senehinde er hvid. Det ses ofte på appaloosa-hesten.

Hovfarver

Udover de almindelige grålige hove findes der også andre hovfarver. Hvis du har lyst til at vide mere kan du læse om dem her.

Blå hov

Når hesten har en blå hov har hoven en skiferblå farve. Det siges at blå hove er stærkere end hvide hove, men det er endnu ikke videnskabeligt bevist.

Hvid hov

Hesten har en hvid hov når hovene er dannet af hvidt horn. De forekommer oftest sammen med hvide aftegninger på benene som fx sokker.

Stribet hov

Hovene har lodrette sorte og hvide striber. De ses oftest på appaloosa-hesten, pintoer og andre brogede heste.

Aftegn

Aftegninger er de mærker der gør at vi mennesker kan kende forskel på vores heste. Det ville fx være svært at kende forskel hvis at alle brune heste var fuldkommen brune uden nogen form for kendetegn.

Hestenes farver og aftegn

Aftegningerne er ikke kun nyttige på én måde! Langt de fleste aftegn er både flotte og unikke. Hestenes aftegn bliver også altid skrevet ind i deres papirer. Her kan du læse mere om de mest kendte af aftegningerne.

Aftegn i hovedet

Blis

Blissen er som de fleste aftegn hvid. Det er en bred hvid stribe der løber ned over forsiden af hestens hoved. Den begynder oftest i panden og løber ned til mulen eller overlæben. Der hvor at blissen går ned over mulen er mulen som oftest lyserød.

En blis kan løbe næsten helt lige eller kan sno sig vildt. Blissen er et af de mest almindelige aftegn. En timeglasformet blis kan også være et tegn på sammenhæng med Splash-genet (Splash-white).

Hjelm

Hjelmen er en bredere udgave af blissen. Ligesom den løber den fra mellem øjnene og ned til mulen. Hjelmen går oftest ud over øjnene og dækker hele mulen. Det tager ofte øjnenes farve og giver hesten et eller to porcelænsøjne fordi at det manglende pigment* i hjelmen ofte også fratager øjnenes pigment. Heste med hjelme har ofte også lyserød mule.

Hvid mule

Den hvide mule er som navnet påpeger:

- En helt hvid mule.
- Hvide læber
- Hvide læber er hvide aftegn/pletter på eller rundt om hestens læber.
- Hvide næsebor
- Det er hvide aftegn og pletter rundt om hestens næsebor.

Melet mule

En lys, gråbrun mule. Et godt eksempel er de populære exmoorponyer der næsten altid har melede muler.

Snip

Snippen er en sød, lille, hvid eller lyserød plet på hestens mule. Det kan vise sig på mange forskellige former. Nogle har en snip der dækker næsten hele mulen, nogle har kun en plet på underlæben, nogle har en plet der dækker det ene næsebor og går ned over læben og nogle har bare en lille prik mellem næseborene.

Stjerne

Når hesten har en hvid plet i panden har den en såkaldt stjerne. Den er ofte rombeformet, men kan være så godt som alle slags former. En stjerne kan teoretisk set være alt fra et par små hvide hår til store, hvide plamager.

Hestenes farver og aftegn

Strimmelblis

Strimmelblissen er også af og til kaldt for en stregblis. Den minder om den almindelige blis, men i en smallere udgave. Strimmelblissen er en tynd, hvid streg der løber ned langs forsiden af hovedet; fra mellem hestens øjne og ned til – og af og til ned over – mulen. Der hvor at blissen løber ned over mulen er blissen som oftest lyserød.

Aftegn på kroppen

Blommeskimmel

Mørke cirkler – eller ringe – på en lysere del af hestens krop. Det er mest almindeligt på grå heste (gråskimlen), men kan også forekomme på heste med andre farver (fx brun- og rødskimmel). Ringene er mest tydelige om foråret og om efteråret når hesten skifter hårlag.

Hvirvelmønster

Hvirvelmønster kaldes i undertiden også for koslik. Det er mønstre der er dannet af uregelmæssig hårvækst; det vises som regel i form af en rosette vokser op og ud fra et centralt punkt. De ses ofte på bringen eller på undersiden af halsen, men kan forekomme overalt på hestens krop.

De anvendes som indentifikationsmærker. I den indiske og den arabiske kultur lagde man meget betydning i typen og placeringen af hvirvlerne på deres heste. De gik så meget op i det at nogle hvirvler visse steder på kroppen kunne være en advarsel og man ville ikke kunne sælge hesten på grund af det.

I den hinduistiske bog Asva Sastra fra 1300-tallet gives der detaljerede oplysninger om hvirvlernes og andre aftegns betydning hvis du vil vide mere.

Sorte punkter

Sorte punkter er en samlet betegnelse for: Sorte ben(sokker), sort man og hale, sort mule og sorte ørespidser; det ses ofte på brune og dunfarvede heste.

Urstriben

Urstriben kaldes også for en ål. Det er en sort eller mørkebrun stribe som går fra manken, ned langs rygraden og ned til haleroden. Heste med urstriber har ofte sort hvid man og hale og af og til fortsætter striben ned igennem hestens hale. Et godt eksempel er fjordhesten (også kendt som nordbaggen) som altid har en urstriben. Det er en af dens vigtigste kendetegn.

Aftegn på benene

Hermelinaftegn

Det er sorte eller brune pletter på eller omkring kronranden eller koden i en hvid sok, hvid kode eller hvid kronrand.

Hvid kode

Hestenes farver og aftegn

Hestens pels er hvid fra hoven og op til kodeleddet.

Hvid kronrand

Det beskriver som regel en lille smule hvidt lige over hestens hov.

Hvidt ben

Hestens ben er hvidt fra hoven og strækker sig op over hestens knæ eller hase.

Sokker

Sokker er nok det mest kendte og normale aftegn på hestens ben. Benet er hvidt til op over kodeleddet og op til knæet eller hasen. Strækker den sig over er det et hvidt ben.

Zebrastriber

Zebrastriber er forholdsvis sjældne. Det er ringe af mørkt hår på underbenene og forbindes oftest med primitive racer.

Påførte indentifikationsmærker

Brændemærker

Nogle hesteejere vælger at brændemærke deres heste så man altid kan kendes ved dem. De er især almindelige i varmbloidsracer som fx Hannoveranere og Oldenborgere og de ses også ofte på ponyracer.

Nogle brændemærker kendetegner en bestemt race eller et stutteri imens at andre heste bærer ejerens personlige mærke.

Man bruger en professionels hjælp til med et brændejern at brænde mærket ind i huden på hesten. De er permanente og bliver oftest placeret på skulderen eller på låret.

Frysemærker

Frysemærker er en ganske smertefri proces hvor at man anvender et brændejern som er blevet afkølet i flydende kvælstof. Kulden ødelægger pigmentcellerne i huden og de nye hår der vokser ud er hvide. Tallene og bogstaverne i mærket bliver derefter registreret.

Hovmærker

Man kan også vælge at hovmærke sin hest. Her bliver ejerens kode brændt ind i hoven. Det er en smertefri proces, men den skal gentages hver sjette måned fordi at mærket forsvinder efterhånden som hoven vokser.

Mikrochip

En dyrlæge kan anbringe en mikrochip under huden på halsen. Så er hesten mærket uden synlige tegn. Det er almindeligt ikke kun på heste, men også på hunde og katte.

Hestenes farver og aftegn

Chippen indeholder detaljer om hesten som lægges ind i et computersystem og chippen kan siden da aflæses med en scanner.